

ผจญ มีจิตต์. “เมื่อครั้งโจรสลัดปล้นเมืองนครศรีธรรมราช (ตอนจบ)” นครศรีธรรมราช.
ปีที่ 44 ฉบับที่ 11 (พฤศจิกายน) : หน้า 30-40.

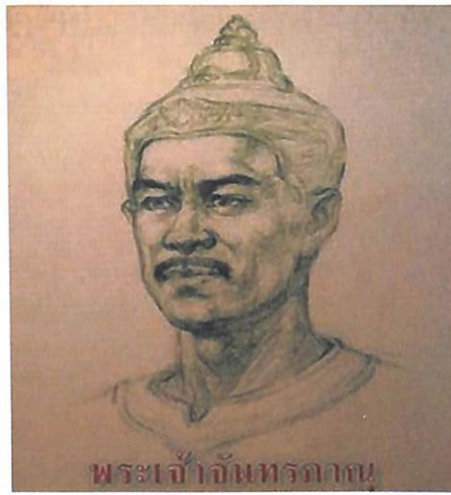

หอสมุดแห่งชาติ
นครศรีธรรมราช

ย้อนรอยอาณาจักรตามพรลิงค์

“เมื่อครั้งโจรสลัดปล้นเมืองนครศรีธรรมราช” (ตอนจบ)

ผจญ มีจิตต์

พระเจ้าจันทรภาณุ

อาณาจักรตามพรลิงค์หรือนครศรีธรรมราชเป็นอาณาจักรที่ยิ่งใหญ่มาตั้งแต่โบราณกษัตริย์ผู้ครอง
เจ้านครผู้ครองตลอดถึงแม่ทัพ ขุนศึกและทหารหาญทั้งหลายต่างมีความสามารถปราบปรามผู้รุกราน
และปกป้องอาณาเขตสร้างความเจริญเป็นปึกแผ่นตลอดถึงขยายอาณาจักรไปอย่างกว้างขวางดังเช่น
พระเจ้าจันทรภาณุธรรมาไตรราชได้ยกทัพไปปราบหัวเมืองต่างๆ ในแถบคาบสมุทรมลายูได้เกือบทั้งหมดแล้วจัดตั้ง
เป็นเมือง ๑๒ นักขัตริย์ขึ้นหรือในปี พ.ศ.๑๗๙๓ พระองค์ได้กรีธาทัพอันเกรียงไกรไปตีลังกาได้นำพระพุทธรูปทองคำมาไว้
ที่เมืองนครฯ พร้อมนำคติเทพอารักษ์ทั้ง ๔ รักษาพระธาตุ คือ กาเดิม การาม กาแก้วและกาชาด เป็นต้น
ในปี พ.ศ.๑๘๑๓ หรืออีก ๒๐ ปีต่อมาพระองค์ได้ยกกองทัพไปตีลังกาเป็นครั้งที่สอง แต่ไม่สำเร็จพระองค์สิ้นพระชนม์
ในศึกครั้งนี้ เพราะกองทัพสุโขทัย ไชยา ขวาและโจฬะได้ทรยศต่อพระองค์

ใน พ.ศ.๒๐๙๑ ขุนพลทหารกล้าอย่าง ขุนอินทรเทพ ขุนนางเชื้อสายนครศรีธรรมราชผู้ซื่อสัตย์ต่อ
พระมหากษัตริย์และราชบัลลังก์ร่วมกับขุนพิเรนทรเทพ (ต่อมาคือสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราช) หมื่นราชเสน่หา
หลวงศรียศ ก้าวจัดทัพครุฑาจันทร์และขุนรวงศาธิราชออกจากราชบัลลังก์แล้วอัญเชิญพระเทียรราชาขึ้นเป็นกษัตริย์
ทรงพระนามว่า สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ต่อมาสมเด็จพระมหาจักรพรรดิโปรดแต่งตั้งให้ขุนอินทรเทพเป็น “เจ้าพระยา
ศรีธรรมไตรราช” ปกครองเมืองนครศรีธรรมราชต่อมา

ผจญ มีจิตต์. “เมื่อครั้งโจรสลัดปล้นเมืองนครศรีธรรมราช (ตอนจบ)” นครศรีธรรมราช.
ปีที่ 44 ฉบับที่ 11 (พฤศจิกายน) : หน้า 30-40.

ในสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง (พ.ศ. ๒๑๗๓-๒๑๙๘) พระยาไทรบุรีได้นำนายหวนบุตรชายเข้าไปถวายให้เป็นมหาดเล็กของเจ้าฟ้านารายณ์โอรสของพระเจ้าปราสาททอง ต่อมาในสมัยสมเด็จพระนารายณ์เกิดศึกสงครามหลายครั้ง นายหวนบุตรพระยาไทรบุรีคนนี้ คงแสดงความสามารถในการศึกสงครามและมีความเฉลียวฉลาดในหน้าที่ จึงได้รับแต่งตั้งเป็น “พระยารามเดโช”(หวน) ครั้นยกทัพไปตีอังวะ ต่อมาเจ้าเมืองนครศรีธรรมราชคนเก่าสั่งประหาร “ศรีปราชญ์” เนื่องจากมีความผิด เมื่อสมเด็จพระนารายณ์ทรงทราบก็รับสั่งให้ประหารเจ้าเมืองนครฯ คนเก่าเสียแล้วทรงแต่งตั้งให้พระยารามเดโช (หวน) มาเป็นเจ้าเมืองนครศรีธรรมราชแทน เมื่อสิ้นสมัยสมเด็จพระนารายณ์ พระเพทราชาแห่งราชวงศ์บ้านพลูหลวงขึ้นครองราชย์ต่อมาโดยการแย่งชิงราชบัลลังก์ พระยารามเดโชจึงกระด้างกระเดื่องไม่ยอมรับนั้นคือพระเพทราชาถือว่า “เมืองนครฯ เป็นกบฏ” จึงยกทัพใหญ่มาตีนครศรีธรรมราช เมื่อ พ.ศ. ๒๒๒๙

โดยให้พระยาสุรสงครามเป็นแม่ทัพหลวง พระสุรเสนาเป็นยกกระบัตร พระยาสีหราชเดโชเป็นกองหน้า พระยาราชบุรีเป็นทัพหลวง คุมพล ๑๐,๐๐๐ คน ช้าง ๓๐๐ และเครื่องศาสตราวุธครบ ส่วนทัพเรือให้พระยาราชบังสันเป็นนายกอง เรือรบ ๑๐๐ ลำ เรือทะเล ๑๐๐ ลำ พลรบ พลแจว ๕,๐๐๐ นอกจากนั้นยังเกณฑ์ทัพเมืองชุมพร เมืองไชยาเข้าสมทบอีกด้วยยกไปปราบกบฏเมืองนครฯ พระยารามเดโช (หวน) เจ้าเมืองนครฯ จัดกำลังทหารประจำหน้าที่บนเชิงเนินโดยรอบ แล้วจัดกำลังทหารออกไปตีข้าศึกนอกกำแพงเมืองทุกวันก็ไม่สามารถรบแพ้ชนะกันได้ล้อมกันอยู่เช่นนี้ถึง พ.ศ. ๒๒๓๒ หรือเป็นเวลานานกว่า ๓ ปี กองทัพอยุธยาได้เปรียบด้านเสบียงอาหารและอาวุธเนื่องจากมีเรือลำเลียงมาจากกรุงศรีอยุธยาและบริเวณเมืองใกล้เคียง เช่น ชุมพรและไชยาส่งมาทางทะเลสนับสนุนอยู่เนืองๆ แต่ฝ่ายเมืองนครฯ ต้องอ่อนกำลังลงเพราะไม่สามารถหาเสบียงอาหารและอาวุธเพิ่มเติมได้เนื่องจากกองกำลังข้าศึกล้อมเมืองไว้ เเสบียงที่สะสมไว้ก็ร่อยหรอ อาวุธก็มีจำกัด

ที่สุดพระยารามเดโช (หวน) เห็นว่ารักษาเมืองไว้ไม่ได้แล้วจึงลอบส่งหนังสือขอความช่วยเหลือจากพระยาราชบังสันแม่ทัพเรืออยุธยาซึ่งเป็นเพื่อนรักและเคยรับราชการในกรุงศรีอยุธยามาด้วยกัน พระยาราชบังสันรู้สึกเห็นใจเพื่อนจึงยอมจัดเรือรบไว้ให้ ๑ ลำ พร้อมทหารคูโจรว ๕๐ คน เมื่อได้เวลาพระยารามเดโชก็ตีฝ่าวงล้อมกองทัพเรืออยุธยาตามที่พระยาราชบังสันรักษาการอยู่ ลงเรือที่จัดเตรียมไว้ออกทะเลแล่นหนีไปทางปัตตานี ส่วนครอบครัวพี่สาวและน้องสาวของพระยารามเดโช (หวน) หนีเข้าป่าไปทางด้านตะวันตกแถบอำเภอพรหมคีรีปัจจุบันต่อมามชนกลุ่มนี้เองเป็นต้นสกุลขุนพันธรักษ์ราชเดช ในที่สุดกองทัพอยุธยาโจมตีเข้าเมืองนครศรีธรรมราชได้ พระยาสุรสงครามรายงานให้สมเด็จพระเพทราชาทราบ พระองค์ทรงพระพิโรธมากตรัสสั่งให้จับตัวพระยาราชบังสันและทหารที่รู้เห็นเป็นใจแห่งละเวนประจาน ๓ วัน แล้วประหารชีวิตด้วยการตัดศีรษะเสียไว้ที่ประตูเมืองชัยศักดิ์ (ประตูชัยเหนือ) เพื่อมิให้เป็นเยี่ยงอย่างต่อไป

เป็นที่น่าสังเกตว่าศึกครั้งนี้ทางกรุงศรีอยุธยามีกองทัพบกถึง ๔ กอง แม่ทัพถึง ๔ คน มีกำลังพลถึง ๑๐,๐๐๐ คน กองทัพช้าง ๓๐๐ กองทัพเรือมีเรือรบ ๑๐๐ ลำ เรือทะเล ๑๐๐ ลำ กำลังพล ๕,๐๐๐ คน และยังเกณฑ์ไพร่พลทางอีกคือชุมพรและไชยาเข้าร่วมด้วย รวมกำลังพลแล้วไม่ต่ำกว่า ๒๐,๐๐๐ คน ในจำนวนนี้มีทหารอาสาชาวโปรตุเกสซึ่งที่มีความชำนาญในการใช้อาวุธปืนอีกด้วย แต่เมืองนครศรีธรรมราชโดยพระยารามเดโชและแม่ทัพนายกองทหารหาญชาวนครฯ สามารถต้านทานรักษาเมืองไว้ได้ถึง ๓ ปีกว่า หากเปรียบเทียบกับกรุงศรีอยุธยาที่เสียให้ข้าศึกทั้งสองครั้งรักษาเมืองและต้านทานข้าศึกไว้ได้เพียงปีกว่าเท่านั้นเอง นั้นแสดงว่านอกจากกำแพง ค่ายคูประตูหอรบของเมืองนครฯ

ผจญ มีจิตต์. “เมื่อครั้งโจรสลัดปล้นเมืองนครศรีธรรมราช (ตอนจบ)” นครศรีธรรมราช.
ปีที่ 44 ฉบับที่ 11 (พฤศจิกายน) : หน้า 30-40.

นครศรีธรรมราช

มั่นคงแข็งแรงแล้ว เจ้าผู้ครองนครฯ คือพระยารามเดโชตลอดถึงขุนพลแม่ทัพนายกองและทหารหาญเลือนนักรู้
ชาวนครฯ ทั้งปวง มีความสามารถในการศึกสงครามเป็นผู้รักบ้านรักเมืองอย่างแท้จริง

ในปี พ.ศ. ๒๓๑๒ พระเจ้าตากสินทรงให้เจ้าพระยาจักรีเป็นแม่ทัพใหญ่ยกมาปราบชุมนุมเจ้านคร (หนู)
โดยให้พระยาขรรค์ไชยสงคราม พระยาศรีพิพัฒน์ พระยาเพชรบุรีเป็นนายกองคุมกองทัพบกมีกำลัง ๕,๐๐๐ คน รวมกับกองทัพ
ชุมพรและไชยา ยกมาปราบก๊กพระยานคร (หนู) กองทัพเมืองนครฯยกไปสกัดข้าศึกที่ท่าหมากแขวงอำเภอลำพูน
(ลำพูนปัจจุบันอยู่ในเขตปกครองของอำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี) ทัพทั้งสองเกิดปะทะสู้รบกัน ทำให้
พระยาศรีพิพัฒน์และพระยาเพชรบุรีถึงแก่สัญกรรมในที่รบ ส่วนพระยาจักรีต้องถอยทัพไปตั้งรับอยู่ที่เมืองไชยา
แล้วมีใบบอกแจ้งให้พระเจ้าตากสินทรงทราบ พระเจ้าตากสินทรงยกกองทัพกำลัง ๑๐,๐๐๐ คน (เอกสารบางฉบับ
บอกว่า ๒๐,๐๐๐ คน) มาตีเมืองนครฯ ด้วยพระองค์เอง โดยเข้ามาทางอำวันคร ปากน้ำท่าพญา ตามลำคลองท่าชัก
เจ้าพระยานคร (หนู) จัดให้อุปราชจันหรือหลวงนายฤทธิ์ ตำแหน่งวังหน้าองค์แรกของเมืองนครศรีธรรมราช
(นิธิ เอียวศรีวงศ์ : การเมืองไทยสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี) ยกกำลังไปตั้งรับที่ท่าโพธิ์ห่างจากตัวเมืองนครฯไป ๓๐ เส้น
พระเจ้าตากทรงยกทัพเข้าโจมตีจนกระทั่งค่ายที่ท่าโพธิ์แตก เจ้านคร (หนู) หนีไปสงขลา

อีกวีรกรรมหนึ่งที่ปรากฏ “อนุสาวรีย์วีรไทย” (พ่อเจ้าดำ) ตั้งอยู่ในค่ายกองทัพภาค
๔ จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นหลักฐานและอีกเหตุการณ์หนึ่งที่กองทัพเมืองนครศรีธรรมราชได้สร้างวีรกรรมให้ปรากฏ
แก่ชาวไทยและชาวโลก เมื่อกองทัพเรือญี่ปุ่นยกพลขึ้นบกโจมตีเมืองนครฯ ตั้งแต่ปากอำวันคร คลองท่าแพ ชุมชน
บ้านท่าแพเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ หรือที่เรียกว่า สงครามมหาเอเชียบูรพา ถูกหลาณชาวเมืองนครฯ และ
ทหารกล้าผู้เอาเลือดชีวิตเข้าแลกต่อต้านศัตรูผู้รุกรานดังปรากฏตามหลักฐาน

ประวัติศาสตร์และเหตุการณ์วีรกรรมดังได้กล่าวมาแล้วตั้งแต่พระเจ้าจันทร์ภาณุธรรมมาโคกราช ขุนอินทรเทพ
หรือเจ้าพระยาศรีธรรมมาโคกราช พระยารามเดโช (หวาน) เจ้านคร (หนู) เยาวชนและทหารหาญผู้กล้าในสงคราม
มหาเอเชียบูรพาเป็นที่มาของอนุสาวรีย์วีรไทย แสดงให้เห็นประจักษ์ว่าวีรบุรุษเหล่านั้นต้องลุกขึ้นจับอาวุธต่อสู้ข้าศึก
ผู้รุกรานเพื่อปกป้องมาตุภูมิบ้านเกิดเมืองนอนของตนคือเมืองนครศรีธรรมราชหรือตามพรลิงค์ ตั้งแต่ครั้งอดีตตลอดมา

๕. ครั้งโจรสลัดปฏิบัติการปล้นเมืองนครศรีธรรมราช

ในสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช (พ.ศ. ๒๑๓๓ - ๒๑๔๘) กรุงศรีอยุธยาทำศึกสงครามกัเอกราชกับพม่า
อย่างต่อเนื่อง เจ้าผู้ครองนครศรีธรรมราชขณะนั้นพร้อมด้วยกำลังส่วนหนึ่งไปช่วยศึกอยุธยา ทางเมืองนครฯ
ได้มอบหมายให้ พระศรีธรรมราชเดชะปลัดเมืองปกครอง
แทน เหตุนี้ทำให้โจรสลัดหรือแขกสลัดแถวเกาะสุมาตรา
และปลายคาบสมุทรมลายูคิดบังอาจจู่โจมการและถือ
โอกาสยกกองสมุนเข้าปล้นเมืองนครศรีธรรมราชเพื่อ
กวาดทรัพย์สินและผู้คนไปขายเป็นทาสตามวิสัยโจร

ดังในปี พ.ศ. ๒๑๔๑ โจรสลัดกลุ่ม อาเจะห์
หรืออาเจะห์อาหุ ได้มอบหมายให้ “ลักปะหมาหนา”
เป็นแม่ทัพเรือยกกำลังพล ๑,๐๐๐ คน เรือรบพร้อมอาวุธ

ผจญ มีจิตต์. “เมื่อครั้งโจรสลัดปล้นเมืองนครศรีธรรมราช (ตอนจบ)” นครศรีธรรมราช.
ปีที่ 44 ฉบับที่ 11 (พฤศจิกายน) : หน้า 30-40.

มาเป็นปลัด ตำแหน่งศักดินาของขุนนางทั้งสองนั้นดูต่ำเกินไปทั้งนี้เพราะ ภาสกร วงศ์ดาวิน กล่าวไว้ใน “แผ่นดินทวยศ” หน้า ๓๐ ไว้ว่า “หัวเมืองในสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราชนั้น มีเมืองเอกสองเมืองเท่านั้น คือ พิษณุโลก และนครศรีธรรมราช เจ้าเมืองที่แต่งตั้งไปเป็นขุนนางจากอยุธยาเป็นเจ้าพระยา ถือศักดินา ๑๐๐๐๐ ไร่” จึงสันนิษฐานว่าหลังจากได้แต่งตั้งขุนนางทั้งสองมาครองเมืองนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นเมืองเอกและเมืองสำคัญทางภาคใต้แล้วคงเลื่อนเป็น “พระยารามราชหัตถ์น้ำ” ถือศักดินา ๑๐๐๐๐ ไร่ และ “พระยาวราช” ถือศักดินา ๕๐๐๐ ไร่ เป็นอย่างน้อย เมื่อพระยารามราชหัตถ์น้ำมาครองเมืองนครศรีธรรมราชได้ไม่นานก็ทราบข่าวว่ากลุ่มโจรสลัดแขกจะยกกำลังมาปล้นเมืองนครฯ อีก พระยารามราชหัตถ์น้ำจึงได้เตรียมตัวรับศึกโดยระดมกำลังทหารและชาวบ้านพูดคุเป็นสนามเพลาะเพื่อป้องกันข้าศึกมิให้รุกรานเข้ามาถึงตัวเมืองเหมือนครั้งก่อนๆ ทางด้านทิศตะวันออกของเมือง ตั้งแต่ลำน้ำคลองท่าวังทางทิศเหนือบริเวณที่เรียกว่าท่าขนอนผ่านลงไปทางใต้ห่างจากตัวเมืองประมาณ ๒๕ เส้น หรือ ๑ กิโลเมตร ผ่านทุ่งหยาบไปบรรจบกับคูเมืองคลองป่าเหล่าและคลองคูพายทางทิศใต้ คูที่ขุดในครั้งนั้นยังปรากฏชื่อเรียกว่า “คูขวาง” ซึ่งหมายถึงคูที่ขวางกันข้าศึกที่ยกเข้ามาตีเมืองนครฯ จากทิศตะวันออกนั่นเอง คูขวางที่แยกจากคลองท่าวังนั้นอยู่ห่างจากวัดโพธิ์เก่าไปทางทิศตะวันออกประมาณ ๑๐ เส้น นอกจากนั้นพระยารามราชหัตถ์น้ำระดมราษฎรรับทำนาปลูกข้าวรับเก็บเกี่ยวไว้ในทุ่งฉางหลวงกวาดต้อนผู้คนอพยพครอบครัวราษฎรลี้ภัยเสียดินแดนอาหารที่อยู่ตามนอกเมืองเข้าไว้ในเมือง พร้อมทั้งจัดซ่อมกำแพงค่ายคูประตูหอรบให้มั่นคงแข็งแรง ปักขวากหนาม กำหนดมอบหมายให้กำลังพลประจำตำแหน่งหน้าที่บนกำแพงเชิงเทิน มีกำลังรักษาการณ์ตลอดทั้งกลางวันและกลางคืน พระยารามราชหัตถ์น้ำคงใช้ยุทธศาสตร์และยุทธวิธีสุดท้ายคือยึดเอากำแพงเมืองเป็นที่มั่นเช่นเดียวกันกับยุทธวิธีและยุทธศาสตร์การป้องกันของกรุงศรีอยุธยาทั้งนี้เพราะท่านได้มีประสบการณ์จากที่นั่นมาแล้วนั่นเอง

พระยารามราชหัตถ์น้ำได้เตรียมรับศึกโจรสลัดอยู่หลายปีจนกระทั่งชีวิตท่านเข้าสู่วัยชรา คือเวลาล่วงเลยมาถึงสมัยสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม (พ.ศ.๒๑๖๓-๒๑๗๑) ทางกรุงศรีอยุธยาได้เกิดการทำรัฐประหารแย่งราชบัลลังก์ระหว่างเจ้าฟ้าศรีเสาวภาคย์กับพระเจ้าทรงธรรม จึงเกิดการสู้รบวุ่นวายขึ้นในกรุง โจรสลัดจากแหลมมาลายูได้โอกาสที่ทางกรุงศรีอยุธยาวุ่นวายประกอบกับฮอลันดาสันนิบาตหนุนให้กลุ่มโจรสลัดนี้ยกกองกำลังมาตีหัวเมืองชายฝั่งภาคใต้ของกรุงศรีอยุธยาตั้งนั้น ในปี พ.ศ.๒๑๖๔ กลุ่มโจรสลัด “อุซงตนะ” ยกกองเรือกำลังพล ๑,๕๐๐ คน เรือรบ ๒๐ ลำ มาตีเมืองนครฯอีก โดยเข้ามาทางอ่าวนคร-ปากพญา แล้วแยกเรือเข้ามาสองทางคือทางปากแม่น้ำปากนครทางหนึ่งจุดหมายคือขึ้นบกที่วัดปากนครแล้ว เดินทัพผ่านทุ่งหยาบเข้าตีเมืองนคร และเข้ามาทางแม่น้ำท่าชักอีกทางหนึ่งจุดหมายทัพนี้ยกกองเรือเข้ามาทางคลองท่าโพธิ์ คลองท่าวังแล้วขึ้นบกเดินทัพเข้าตีเมืองนครฯ ทางด้านทิศเหนือแม่น้ำทั้งปากนครและแม่น้ำท่าชักทั้งสองสายนี้ห่างกันเพียง ๗๕ เส้น หรือ ๓ กิโลเมตร เท่านั้น

ฝ่ายพระยารามราชหัตถ์น้ำเจ้าเมืองนครฯ เมื่อทราบข่าวศึก ก็ยกกองกำลังไปต้านข้าศึกครั้งนี้คือ กองทัพหนึ่ง พระยารามราชหัตถ์น้ำเป็นแม่ทัพเองนำกำลังออกทางประตูหลักและประตูลอดจุดหมายคือไปตั้งรับข้าศึกตามแนวคูขวางบริเวณทุ่งหยาบเพื่อบีบข้าศึกให้ถอยร่นกลับไปคลองปากนคร กองที่สองมีพระยาวราชปลัดเมืองนครฯ ยกกำลังออกทางประตูชัยเหนือหรือประตูชัยศักดิ์ไปตั้งรับข้าศึกอยู่ริมคลองท่าชักบริเวณวัดนางว้างปัจจุบันสังกัดมิให้ข้าศึกยกถ่วงเลยมาทางนั้น และกองที่สามยกกำลังพลออกทางประตูชัยใต้หรือประตูชัยสิทธิไปตั้งรับข้าศึกอยู่บริเวณคลองป่าเหล่า คลองคูพายและคลองท่าเรือเพื่อสกัดข้าศึกมิให้เข้ามาทางลำคลองเหล่านั้นซึ่งข้าศึกอาจจะเข้าโจมตีทางด้านทิศใต้หรือ

ผจญ มีจิตต์. “เมื่อครั้งโจรสลัดปล้นเมืองนครศรีธรรมราช (ตอนจบ)” นครศรีธรรมราช.
ปีที่ 44 ฉบับที่ 11 (พฤศจิกายน) : หน้า 30-40.

ทิศตะวันตกของเมืองได้ การตั้งรับศึกของพระยารามราชท้ายน้ำครั้งนี้เป็นจุดเปราะบางที่สุดเพราะกำลังเมืองนครฯ ต้องรักษาลำคลองที่ข้าศึกอาจจะยกเข้ามาถึงสามสายคือคลองป่าเหล้าคลองคูพายและคลองท่าเรือ

ส่วนกองกำลังพระยาวราชที่คลองท่าชักบริเวณวัดนางนั้นกองกำลังโจรสลัดเมื่อทราบว่าการกำลังเมืองนครฯ สกัดอยู่ที่พยายามยกพลขึ้นบกที่ริมคลองท่าชักถัดลงไปทางตะวันออกประมาณ ๒๕ เส้น หรือประมาณ ๑ กิโลเมตร แล้วรุกคืบหน้าไปทางตะวันตกสู่ตัวเมืองนครฯ เมื่อกองทัพอของโจรสลัดทั้งสองรุกคืบหน้าสู่ตัวเมืองนครจนกระทั่ง เกิดปะทะกับกองกำลังพระยารามราชท้ายน้ำที่บริเวณทุ่งหามซึ่งยกกำลังไปตั้งรับล่วงหน้าก่อนแล้ว

วัดนางริมคลองท่าชัก

คลองท่าชัก

จุดนี้เองเป็นจุดยุทธศาสตร์สมรภูมิมรณครั้งใหญ่ที่สุดในศึกครั้งนี้ กองกำลังของโจรสลัดของตนะกับกองทหาร เมืองนครฯรบพุ่งกันอย่างหนักหน่วงเต็มกำลังความสามารถถึงกับประชิดตัวและใช้อาวุธสั้นแบบชนิดที่เรียกว่า**ใครตืออยู่ ผู้ตือตาย** กองโจรสลัดแยกใช้วิชาปัญญาลัดและกริช ซึ่งเป็นอาวุธประจำกายของแฮกสลัดต่อสู้ประชิดตัวส่วนกำลัง เมืองนครฯ ก็ใช้แม่ไม้มวยไทยและมิดเหน็บที่เรียกว่า **มิดเตอยไก่อ** หรือ**มิดอ้ายครก**เป็นอาวุธสั้นประจำกาย ของชาวนครฯ มาตั้งแต่โบราณแล้วเข้าต่อสู้เช่นกัน ผลัดกันรบผลัดกันรุกผลัดกันถอยเป็นเช่นนี้ถึง ๗ วัน ๗ คืน ต่างฝ่ายอ่อนระโหยโรยแรงล้มตายกันเกลื่อนทั้งสองฝ่ายเลือดไหลนองไปทั่วทุ่งหาม

มิดเตอยไก่อ

กริช

ผจญ มีจิตต์. “เมื่อครั้งโจรสลัดปล้นเมืองนครศรีธรรมราช (ตอนจบ)” นครศรีธรรมราช.

ปีที่ 44 ฉบับที่ 11 (พฤศจิกายน) : หน้า 30-40.

กรมศิลปากร
หอสมุดแห่งชาติ
นครศรีธรรมราช

ในการรบวันที่เจ็ดตอนพลค่าพระยารามราชท้ายน้ำแม่ทัพใหญ่ซึ่งอยู่ในวัยชราภาพแต่หัวใจห้าวหาญเลือดทหารนักสู้ มีความมานะพยายามอดทนอย่างหาติชทายหาอย่างแท้จริงได้นำทหารออกสู้รบตลอดเวลาเจ็ดวันจนในที่สุดร่างกายสังขารทนสภาพอยู่มิได้ก็เป็สนมล้มลงและหมดลมหายใจในเวลาไม่นาน นั่นคือท่านผู้รับในฐานะแม่ทัพใหญ่ ในฐานะเจ้าเมืองและในฐานะที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้โปรดเกล้าฯ มอบหมายให้มารักษาบ้านป้องกันเมืองและประชาชนชาวนครศรีธรรมราชจนวาระสุดท้าย

ฝ่ายทหารขุนพลที่รบเคียงบ่าเคียงไหล่มาทั้งวันตลอดเวลาเจ็ดวันเห็นเช่นนั้นก็เสียขวัญเป็นเหตุให้กองโจรสลัดเข้าศึกอีกเหิมรุกคืบหน้าจากบริเวณทุ่งหยาบไปทางทิศเหนือจนถึงวัดท่าโพธิ์เก่าแล้วเผาทำลายวัดท่าโพธิ์ตลอดถึงบ้านเรือนชุมชนบริเวณนั้นเสียหายอย่างยับเยิน กองกำลังทหารของพระยารามราชที่วัดนางและทางด้านทิศใต้ที่ตั้งอยู่บริเวณคลองป่าเหล้า คลองคูพายและคลองท่าเรือพอรบเช่นนั้นต่างก็ยกกำลังมาตีขานบนกองโจรสลัดเข้าศึกอุทกตะเห็นเหลือกำลังก็ลงเรือหลบหนีออกทะเลไป

คลองท่าโพธิ์ปัจจุบัน

วัดท่าโพธิ์

หลังจากนั้นพญาแก้วผู้เป็นหลานพระยารามราชท้ายน้ำและชาวเมืองนครฯ ได้จัดการทำพิธีศพพระยารามราชท้ายน้ำอย่างสมเกียรติ สมเป็นวีรบุรุษผู้สละชีวิตเพื่อรักษาปกป้องเมือง หลังจากนั้นได้นำอัฐิของท่านไปบรรจุในเจดีย์ประดิษฐานไว้ในพระวิหารธรรมศาลาในวัดพระบรมธาตุจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อไว้เป็นอนุสรณ์ให้ชนรุ่นหลังได้ทราบวีรกรรมขององค์ท่านว่าได้สละเลือดเนื้อชีวิตเพื่อปกป้องรักษาเมืองนครศรีธรรมราชในประวัติศาสตร์อีกผู้หนึ่ง

จากปฏิบัติการที่โจรสลัดเข้าปล้นเมืองนครศรีธรรมราชในครั้งนั้นได้มีหลักฐานหลงเหลือให้เราประจักษ์แก่สายตา คือ

๑. แนวคูขวางที่พระยารามราชท้ายน้ำระดมทหารและชาวบ้านขุดขึ้นเพื่อเป็นแนวขวางหรือป้องกันการรุกรานของข้าศึกด้านตะวันออกห่างจากตัวเมืองไป ประมาณ ๑ กิโลเมตร นั้นปัจจุบันได้กลายเป็นถนนย่านธุรกิจการค้าสำคัญอีกสายหนึ่งของจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผจญ มีจิตต์. “เมื่อครั้งโจรสลัดปล้นเมืองนครศรีธรรมราช (ตอนจบ)” นครศรีธรรมราช.
ปีที่ 44 ฉบับที่ 11 (พฤศจิกายน) : หน้า 30-40.

ถนนดูขวาง (ปัจจุบัน)

๒. เจดีย์ในพระวิหารธรรมศาลาในวัดพระบรมธาตุปัจจุบัน

๓๗

๓. ในปี พ.ศ. ๒๕๐๓ ทางเทศบาลเมืองนครศรีธรรมราชได้เชิญชื่อ “รามราชท้ายน้ำ” ตั้งชื่อเป็นถนนสายหนึ่งแถวหน้าวัดมูมป้อมทุ่งตรงไปยังทิศตะวันออกสู่สมรภูมิรบทุ่งพยอมในครั้งอดีต เพื่อให้เป็นอนุสรณ์อันปรากฏแห่งวีรกรรมของพระยารามราชท้ายน้ำไว้เป็นที่ระลึกถึงความกล้าหาญเสียสละเลือดเนื้อและชีวิตเพื่อปกป้องบ้านเกิดเมืองนอนไว้ให้แก่ลูกหลานชาวนครฯ แต่น่าเสียดายที่สมัยต่อมาถนนประวัติศาสตร์สายนี้กลับกลายเป็นเพียงซอยเล็กๆ ที่ชื่ออยู่ภายในวงเล็บของซอยซอยเท่านั้น นับเป็นสัญญาณแสดงว่าลูก หลาน เหลนชาวนครฯ คงไม่อินังขังชอบไม่สนใจ ไม่เห็นความสำคัญและหมดความเลื่อมใสศรัทธาอีกต่อไป ดัง อนุรักษ์ นครธรรม หรือ วิน เลขาธรรม กล่าวไว้ว่า

“ไอ้หลานข้าชาวธานีศรีธรรมราช
มานั่งนอนใจได้ไม่ยาววัน
จงคิดเกิดคิดบังวันข้างหน้า
ข้าเป็นผู้ชื้อเสียงอันเกรียงไกร

ผู้เชื้อชาติเกรียงไกรไม่ย่อหย่อน
จะให้ถอนลัดชื่อเสียหรือไร
ไม่มีข้าจะว่าแต่สักแคไหน
ให้ใครใครเขาเห็นเป็นสำคัญ”

ซอยรามราชท้ายน้ำ

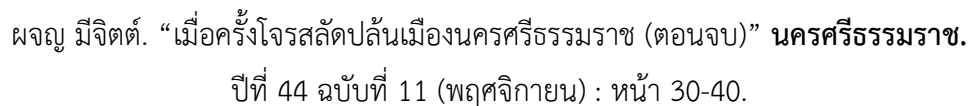
ซอยศรีธรรมโศก

๖. บทส่งท้าย

หากพิจารณาการเข้าปล้นเมืองนครศรีธรรมราชของกลุ่มโจรสลัดแขกทั้งสองครั้งพอสรุปสาเหตุ หรือ อาจจะกล่าวได้ว่าเป็นแรงจูงใจที่ทำให้โจรกลุ่มนี้คิดบังอาจและอหังการคือ

๑. เกิดจากความมั่งคั่งร่ำรวยและความอุดมสมบูรณ์ทางเศรษฐกิจของเมืองนครศรีธรรมราชเอง เช่น ความร่ำรวยของพระคลังเองและความร่ำรวยของราษฎรพ่อค้าทั้งชาวนครฯ และพ่อค้าต่างชาติที่มาตั้งคลังสินค้า สิ่งเหล่านี้เป็นสินทรัพย์เป็นสิ่งที่ล่อใจพวกกลุ่มโจรสลัดเป็นอย่างดี

๒. เกิดจากที่ตั้งเมืองนครศรีธรรมราช เปรียบเสมือนเมืองท่าชายทะเล มีอ่าวนคร อ่าวปากพญา เป็นเส้นทางเข้า-ออก สู่ทะเลและเข้าสู่ตัวเมืองได้สะดวก บริเวณปากอ่าวนครฯ สามารถจอดเรือหลบคลื่นลมได้เป็นอย่างดี เพราะมีแหลมตะดุมพุกบังคลื่นลมไว้ และโจรสลัดหลบซ่อนตัวเพื่อหาโอกาสทำการปล้นสะดมได้อย่างมิดชิดอีกด้วย นอกจากนั้นยังมีแม่น้ำลำคลองหลายสายเชื่อมติดต่อกัน หรือสรุปว่าที่ตั้งของเมืองนครฯ อยู่ในข่ายเขตการปล้นของโจรสลัดนั่นเอง

ปีที่ 44 ฉบับที่ 11 (พฤศจิกายน) : หน้า 30-40.

เรื่องราวของโจรสลัดนี้อุบัติขึ้นมาตั้งแต่ครั้งโบราณแล้ว จนถึงปัจจุบันก็ยังปรากฏให้เห็นเป็นข่าวอยู่เสมอทั่วไปในท้องทะเลและชายฝั่ง ดังเมื่อไม่นานมานี้เองกองทัพเรือไทยร่วมกับกองทัพเรือต่างชาติ ไปร่วมปราบโจรสลัดโซมาเลียซึ่งปฏิบัติการอยู่บริเวณมหาสมุทรอินเดียเป็นต้น สรุปได้ว่าโจรสลัดนั้นเป็นอาชีพหนึ่งที่ดำรงอยู่คู่กับมนุษย์มาหลายศตวรรษแล้ว อาณาเขตของรัฐ หรือประเทศต่างๆ ได้รับผลกระทบจากการแผ่อิทธิพลของโจรกลุ่มนี้มาแล้วเกือบทั้งสิ้น และในความหมายที่เรียกว่า “ยุคล่าอาณานิคม” (Colonialism) ไทยเราได้เสียดินแดนและเอกราชไปหลายสิ่งหลายส่วนในสมัยรัชกาลที่ ๔ - ๕ หลายประเทศในเอเชียและในเอเชียอาคเนย์ถูกเอารัดเอาเปรียบ ถูกขูดรีดบีบบังคับเดือดร้อนกันทั่วหน้า บางรัฐต้องเสียเอกราชเสียอธิปไตยไปเพราะ กลุ่มชาติมหาอำนาจ (The Great world powers) กลุ่มชาติมหาอำนาจเหล่านั้นเราจัดว่าเป็น “พวกโจรสลัด” ด้วยหรือไม่ โจรที่น่ากลัวที่สุด โหดร้ายทารุณที่สุด เอารัดเอาเปรียบขูดรีดบีบบังคับมากที่สุดมิใช่กลุ่มโจรสลัด (Pirate) ที่เที่ยวล่องเรือปล้นสินค้ากลางทะเลและชายฝั่ง เท่านั้น หากแต่โจรสลัดที่อำมหิตโหดร้ายฉกฉวยเอาผลประโยชน์จากผู้ที่ย่อนแอกว่าและผู้ที่อ่อนแอเหล่านั้นไม่สามารถลุกขึ้นมาปกป้องสิทธิและอธิปไตยตนเองได้ต่างหาก ถือว่าเป็นโจรสลัดที่น่ากลัวที่สุด

- เกริกฤทธิ์ เข้มมงคล : พระเจ้าตากสินกู้แผ่นดิน : บางกอกบุ๊ค : ๒๕๕๑, ๑๙๒ หน้า
- ชาดา นนทวัฒน์ : สักขัตริยาแห่งปาตานีและโจรสลัด : ยิปซี : ๒๕๕๗, ๒๒๓ หน้า
- ณัฐฉา สุทธิสงคราม : โอรสลับพระเจ้าตาก: สร้างสรรค์บุ๊ค : ๒๕๕๑, ๒๐๑ หน้า
- ตัวน สี เเชิง :ประวัติศาสตร์ไทยในสายตาชาวจีน : พิราบ : ๒๕๓๘ , ๑๙๑ หน้า
- ถนนม พูนวงศ์: ประวัติศาสตร์เมืองสุราษฎร์ธานี : โอเดียนสโตร์ : ๒๕๕๖ , ๒๑๗ หน้า
- นิธิ เกียรติวงศ์ : การเมืองไทยสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี : มติชน : ๒๕๕๗, ๖๑๕ หน้า
- น้อมรำลึก : อนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ : วัฒนาพานิช : ๒๕๒๖ , ๑๒๑ หน้า
- ประพนธ์ เรืองณรงค์ : ชื่อบ้านนามเมืองภาคใต้ : สถาพรบุ๊ค : ๒๕๕๑ , ๒๐๘ หน้า
- ประสิทธิ์ ตั้งมหาสิทธิกุล (แปล) : คู่มือศึกษาโจรสลัด : คบไฟ : ๒๕๕๕, ๒๓๔ หน้า
- ประเทือง โพธิ์ชะออน : รื้อรอยแห่งกบฏสยามประเทศ : ดอกหญ้า : ๒๕๕๕, ๓๔๐ หน้า
- ประทุม ทุ่มเพ็งพันธุ์ : เมืองนครศรีธรรมราชมหานคร : ดวงกมลพับลิชชิง: ๒๕๕๕, ๓๑๘ หน้า
- ----- : ส่วติดตามพรลิงค์ : ดวงกมลพับลิชชิง : ๒๕๕๗ , ๓๒๖ หน้า
- พุทธทาสภิกขุ : แนวสังเขปของโบราณคดีรอบอ่าวบ้านดอน: อรุณพิทยา : ๒๕๕๔, ๑๒๐ หน้า
- เพลิง ภูผา : วัฏประหารยึดบัลลังก์กษัตริย์บนแผ่นดินอยุธยา : อมรินทร์บุ๊ค : ๒๕๕๗, ๑๙๒ หน้า

ผจญ มีจิตต์. “เมื่อครั้งโจรสลัดปล้นเมืองนครศรีธรรมราช (ตอนจบ)” นครศรีธรรมราช.
ปีที่ 44 ฉบับที่ 11 (พฤศจิกายน) : หน้า 30-40.

- ภาสกร วงศ์ดาวัน : แผ่นดินทรยุค : ยิปซี : ๒๕๕๕, ๒๐๗ หน้า
- : พ่อค้า ขุนนาง โจรสลัด :สยามบันทึก : ๒๕๕๑ ,๑๙๘ หน้า
- สงบ ส่องเมือง และคณะ : ความสัมพันธ์ระหว่างกรุงธนบุรีกับหัวเมืองนครศรีธรรมราช : วิทยาลัยครู
นครศรีธรรมราช : ๒๕๒๑ , ๑๗๐ หน้า
- สุจิตต์ วงษ์เทศ : ท้าวศรีสุธารจันทรแม่ขั้วเมืองโคราชว่าหล่อนชั่ว : ดริมแคทเธอร์ : ๒๕๕๗ ,๑๐๑ หน้า
- อาณัติ อนันตภาค : ประวัติศาสตร์อินโดนีเซีย : ยิปซี: ๒๕๕๗ ,๒๗๐ หน้า
- ----- : ประวัติศาสตร์มาเลเซีย บรูไน และสิงคโปร์ : ยิปซี : ๒๕๕๗, ๒๐๒ หน้า
- อนันตชัย จินตวัฒน์ : ยุคอาณาจักรกับตำนานโจรสลัด : ยิปซี : ๒๕๕๓, ๑๗๖ หน้า
- เอกราช จันทรสุวรรณ : ลำเจียกเหนือราชบัลลังก์สมัยอยุธยา :ยิปซีกรุป : ๒๕๕๔, ๑๕๙ หน้า

ประกาศ

หนังสือ “สารนครศรีธรรมราช” เป็นหนังสือประจำจังหวัด ที่แสดงความเป็น
เอกลักษณ์ของนครศรีธรรมราช ความเป็นอาณาจักรตามพรลิงค์ เป็นมรดกทางวัฒนธรรม
ทางภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ที่ทุกคนมีสิทธิ์เขียน มีสิทธิ์อ่าน มีสิทธิ์เป็นเจ้าของและมีสิทธิ์
เก็บรักษาไว้เป็นมรดกทางปัญญาให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษาหาความรู้

หากท่านสนใจจากการประชาสัมพันธ์ติดต่อได้ที่กองบรรณาธิการสารนครศรีธรรมราช
องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่เสียค่าใช้จ่ายใดๆ

บรรณาธิการ